

เครือข่ายระบบอุปถัมภ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีมือปืนรับจ้าง

นายพงษ์ศักดิ์ ขำเพชร

สถาบันวิทยบริการ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามนุษยวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชามนุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

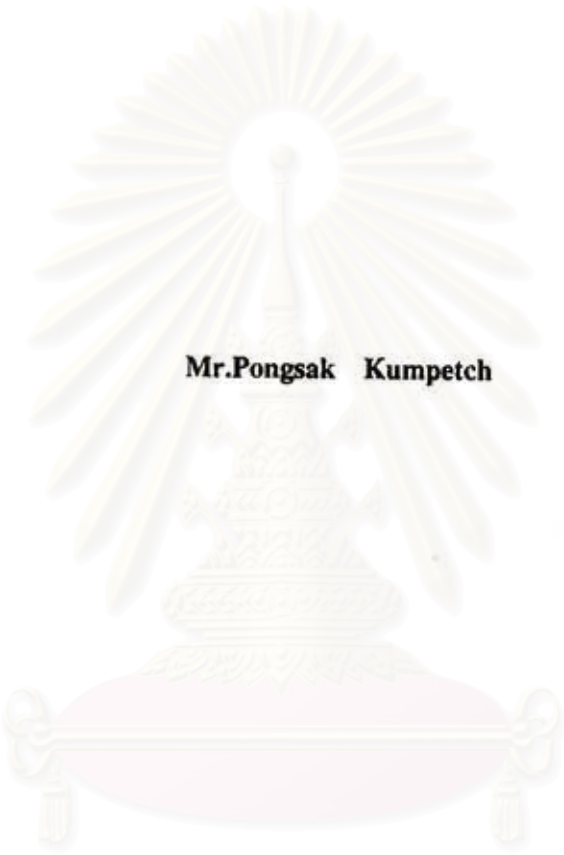
ปีการศึกษา พ.ศ. 2540

ISBN 974-637-669-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 2061456x

PATRON AND CLIENT NETWORK SYSTEM : THE CASE OF HIRED GUNMEN

Mr.Pongsak Kumpetch

สถาบันวิทยบริการ

A Thesis Submitted in Partial fulfillment of the Requirements

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

for the Degree of Master of Arts in Anthropology

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1997

ISBN 974-637-669-1

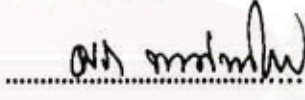
หัวข้อวิทยานิพนธ์   เครื่องข่ายระบบอุปถัมภ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีมือปืนรับจ้าง
โดย   นายพงษ์ศักดิ์ ขำเพชร
ภาควิชา   สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ฤวิรินทร์พันธุ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ นายแพทย์ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.อมรา พงศาพิชญ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ฤวิรินทร์พันธุ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ประติธี สวาตส์จิตฺยาดี)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

พงษ์ศักดิ์ จำเพชร : เครือข่ายระบบอุปถัมภ์ : ศึกษาเฉพาะกรณีมือปืนรับจ้าง (PATRON AND CLIENT NETWORK SYSTEM : THE CASE OF HIRED GUNMEN) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร. ปรีชา ฤวิทรพันธ์, 156 หน้า, ISBN 974-637-669-1

การศึกษาวิจัยเรื่อง เครือข่ายระบบอุปถัมภ์ ศึกษาเฉพาะกรณีมือปืนรับจ้าง มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ

- 1) เพื่อศึกษาภูมิหลังของมือปืนรับจ้าง ภายใต้อสภาพสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการศึกษา
- 2) เพื่อศึกษากระบวนการเข้าสู่การเป็นมือปืนรับจ้าง
- 3) เพื่อศึกษาสายสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างมือปืนรับจ้างกับผู้อุปถัมภ์ โดยศึกษามือปืนจำนวน 5 คน จาก การรู้จักเป็นการส่วนตัวกับมือปืน และบุคคลอื่นที่เชื่อใจได้แนะนำมือปืนให้ อีกทั้งยังตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากผู้แนะนำ อีกชั้นหนึ่ง มือปืนทั้ง 5 คนคือ โผน ไซโย โทน บัง และเพชร ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ ยกเว้นโผน แต่ขณะเก็บข้อมูลโผน ได้ถูกฆ่าตายในปลายปี พ.ศ. 2540

ผลการศึกษาปรากฏว่ามือปืนแทบทุกคนมีภูมิหลังทางเศรษฐกิจที่ยากจนและอาศัยอยู่ในบริเวณที่ใกล้เคียงกัน ครอบครัวยุโรปประกอบอาชีพการเกษตร พื้นที่ดินทำกินแห้งแล้ง มีพี่น้องหลายคน มีการศึกษาไม่สูง ยกเว้นไซโยที่ จบ มัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกคนผ่านขั้นตอนการปล้นจี การเป็นนักเลงมาอย่างโชกโชน และเดินทางเข้าสู่สายมือปืนอาชีพในที่สุด

ความสัมพันธ์ระหว่างมือปืนกับผู้อุปถัมภ์ เริ่มขึ้นตอนจากการที่ผู้อุปถัมภ์ขั้นแรกภายในหมู่บ้านที่ช่วยวิ่งเต้นเรื่องคดีความ มือปืนตอบแทนโดยการควบคุมกะเนนเสียงเมื่อผู้อุปถัมภ์รายนั้นลงสมัครรับเลือกตั้ง ไม่ว่าจะในระดับ สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ความสัมพันธ์กระชับเกลียวยิ่งขึ้นเมื่อผู้อุปถัมภ์สั่งให้มือปืนไปฆ่าคนอื่นที่มีปัญหาทับคน และผู้อุปถัมภ์เป็นผู้ช่วยเหลือหากมีปัญหาการจับกุมของเจ้าหน้าที่ทางการ ความสัมพันธ์ของมือปืนกับผู้อุปถัมภ์จะขยายวงกว้างขึ้นเมื่อมีการส่งผ่านมือปืนไปยังผู้มีอิทธิพลรายอื่นและกลายเป็นผู้อุปถัมภ์รายต่อไป มือปืนทำงานให้ผู้อุปถัมภ์ทุกประเภท เช่น คุมบ่อนการพนัน ปลุกกัญชา รับงานฆ่า เป็นต้น ผู้อุปถัมภ์ให้การดูแลเรื่องความปลอดภัย ทรัพย์สินเงินทองทั้งของมือปืน และบุตร ภรรยา มือปืนตอบแทนด้วยความภักดีและชีวิต

อย่างไรก็ตามเมื่อถึงจุดหนึ่งผู้อุปถัมภ์มิได้ช่วยมือปืนได้ทุกกรณี จากกรณีศึกษามือปืน 5 ราย ที่รายถูกคุมขัง อีกหนึ่งรายถูกฆ่า แนวโน้มการช่วยเหลือหรืออุปถัมภ์จะจำกัดเฉพาะเรื่อง และบางโอกาสมากกว่าในอดีตที่ช่วยด้วยความเต็มใจ ในสภาพภาคหน้าลักษณะอาชีพมือปืนคงเปลี่ยนรูปแบบที่หลากหลายและซับซ้อนมากขึ้น เนื่องจากสภาพสังคมที่พัฒนาไป

ภาควิชา .....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....
สาขาวิชา .....มานุษยวิทยา.....
ปีการศึกษา ..... 2540 .....

ลายมือชื่อนิติคุณ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C830721 : MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY

KEY WORD : PATRON / CLIENT / NETWORK / GUNMEN

PONGSAK KUMPETCH, PATRON AND CLIENT NETWORK SYSTEM : THE CASE OF HIRED GUNMEN. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PREECHA KUWINPANT, Ph.D. 156 pp. ISBN 974-637-699-1

The aims of this study were : (1) to investigate the background of the gunmen in terms of social, cultural, economic, and educational, (2) to examine the process of becoming a gunman, and (3) to examine the relationship between a gunman and a patron. Five gunmen (convenience samples) were employed in the study and an interview was applied as an instrument in data collection process.

The finding of this study revealed that all respondents came from poor families which possessed agricultural occupation, unrich land, and a large family. The respondents started their careers from being a robber, an influence and finally a gunman.

The relationship between a gunman and a tycoon (patron) was emerged when the tycoon supported and helped the gunman escaped from being convicted due to their offense. The gunmen paid his debt by supporting the patron during his campaign for an election. The relationship was strengthened which the patron asked the gunman to murder other people and the patron helped the gunman escaped from being arrested by a police.

The patronage system was extended when the gunman was introduced to and served for other patrons. The gunmen worked for the patron in several kind of criminal jobs such as running an illegal gambling place, growing marijuana, and murdering. While the patron looked after the gunman and his family. The gunman returned the patron with his loyalty and life. However, the patron could not help the gunman in every case, as found in the study that 4 gunmen were jailed and one was killed.

The results of the study indicated that the patronage system would become more complexity due to the change of social environment.

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา..... สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา.....

สาขาวิชา..... มานุษยวิทยา.....

ปีการศึกษา..... 2540.....

ลายมือชื่อนิสิต.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เรื่อง เครือข่ายระบบอุปถัมภ์ ศึกษาเฉพาะกรณีมือปืนรับจ้างนี้ เกิดขึ้นจากความสนใจส่วนตัวของข้าพเจ้า เนื่องจากบริเวณใกล้เคียงภูมิลำเนาของข้าพเจ้ายังคงมีปรากฏการณ์เรื่องมือปืนอยู่เป็นอันมาก การได้ขึ้นเสียงปืน หรือทราบว่ามีคนถูกฆ่าตายเป็นสิ่งปรกติ เพียงความสนใจไม่สามารถทำให้งานวิจัยนี้เป็นรูปร่างหรือสำเร็จลงได้ หากไม่ได้รับความกรุณาอย่างเต็มที่เปรียบไม่ได้จาก รศ.ดร.ปรีชา ภูวินทร์พันธุ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยให้คำแนะนำ แก้ไข รวมทั้งกำลังใจ กระทั่งงานสำเร็จ นอกจากนี้ รศ.ดร.อมรา พงศาพิชญ์ ประธานกรรมการ และ รศ.ประสิทธิ์ สวาสดิ์ญาติ ที่กรุณาเป็นกรรมการ และกรรมการในการสอบ และขอขอบคุณคณาจารย์ที่ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาที่ประสาทความรู้ให้ทุกท่าน

ผู้ที่มีพระคุณอีกมากเช่นกัน คือ โผน ไซโย บัง โทน และเพชร ที่กรุณาให้ข้อมูลเกี่ยวกับมือปืนโดยละเอียดทั้งการทำงาน ผู้อุปถัมภ์ รายได้ สาเหตุของการเป็นมือปืนอย่างจริงจัง และอดทนยิ่งในการสัมภาษณ์ อีกทั้งเจ้าหน้าที่เรือนจำทุกแห่ง และครอบครัวโดยเฉพาะของมือปืนชื่อ โผนที่ต้องมาจบชีวิตลงขณะกำลังรวบรวมข้อมูล มือปืนเพชรที่สละเวลาเขียนประวัติส่วนตัวให้ข้าพเจ้า แม้ผู้อื่นจะมองภาพมือปืนด้วยความรังเกียจ หรือโหดร้าย แต่ระยะเวลาหนึ่งที่ได้สัมผัสกับมือปืนทำให้เข้าใจว่าพื้นฐานจิตใจมิได้โหดร้ายแต่อย่างใด

นอกจากนี้คือ คุณแม่ยุพิน คุณพ่อพิชญ และน้องติณณ์ ติณณ์ ที่ต้องตามไปสัมภาษณ์มือปืนในเรือนจำจนศึกช่วงระยะเวลาหนึ่ง คุณจารุวรรณ ข้าเพชรและคุณรรรเรียง ทองจุไร ที่ช่วยเรียบเรียงข้อมูลและพิมพ์ต้นฉบับด้วยความอดทน

หากงานวิจัยนี้มีประโยชน์อยู่บ้างขอมอบความดีทั้งหลายให้แก่มือปืนที่ได้อุทิศเรื่องราวชีวิตของตนให้ผู้อื่นได้รับทราบเพื่อจะได้ไม่นำไปเป็นแบบอย่าง และเพื่อทางการจักได้นำไปใช้ให้ประโยชน์ในการรักษาความสงบให้กับสังคมต่อไป

พงษ์ศักดิ์ ข้าเพชร

กุมภาพันธ์ 2541

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	6
สมมุติฐานการวิจัย.....	6
แนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	6
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	18
ขอบเขตการวิจัย.....	22
นิยามเชิงปฏิบัติการ.....	22
ระเบียบวิธีวิจัย.....	23
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	24
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	25
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	25
บทที่ 2 ระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย.....	26
ความหมายของระบบอุปถัมภ์.....	26
ลักษณะระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย.....	29
มือปืนกับระบบอุปถัมภ์.....	31
แนวโน้มการเปลี่ยนแปลงระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทย.....	33
บทที่ 3 ประวัติชีวิตมือปืน และความสัมพันธ์กับผู้อุปถัมภ์.....	36
ประวัติชีวิตมือปืนคนที่ 1 โผน.....	36
ประวัติชีวิตมือปืนคนที่ 2 ไซโย.....	53
ประวัติชีวิตมือปืนคนที่ 3 โทน.....	64
ประวัติชีวิตมือปืนคนที่ 4 บัง.....	83
ประวัติชีวิตมือปืนคนที่ 5 เพชร.....	99
บทที่ 4 พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดมือปืน.....	118
บทที่ 5 วิเคราะห์และสรุป.....	139

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
รายการอ้างอิง.....	152
ประวัติผู้เขียน.....	156

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย